

Section I - grec

[Mc I,1-45]

- 1.1 ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου ἰησοῦ χριστοῦ [υἱοῦ θεοῦ].
- 2 καθὼς γέγραπται ἐν τῷ ἠσαΐα τῷ προφήτῃ,
ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου·
- 3 φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου,
εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ

A

4 ἐγένετο ἰωάννης [ὁ] **βαπτίζων** ἐν τῇ **ἐρήμῳ**
καὶ **κηρύσσων βάπτισμα** μετανοίας
εἰς ἄφεςιν **ἁμαρτιῶν**.

5 καὶ ἐξεπορεύετο **πρὸς αὐτὸν** πᾶσα ἡ ἰουδαία χώρα καὶ οἱ ἱεροσολυμίται πάντες,
καὶ **ἐβαπτίζοντο** ὑπὸ αὐτοῦ ἐν τῷ ἰορδάνῃ ποταμῷ [4 βαπτίζ- / 1 βάπτισμα]
ἐξομολογούμενοι τὰς **ἁμαρτίας** αὐτῶν. [2 ἁμαρτία]

6 καὶ ἦν ὁ ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου
καὶ ζώνην δερματίνην περι τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ,
καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.

7 καὶ **ἐκήρυσσεν** λέγων,
ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου,
οὗ οὐκ εἰμι ἰκανὸς κύψα
λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ·

8 ἐγὼ **ἐβάπτισα** ὑμᾶς ὕδατι,
αὐτὸς δὲ **βαπτίσει** ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

9 καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν ἰησοῦς ἀπὸ ναζαρετ τῆς γαλιλαίας
καὶ **ἐβαπτίσθη** εἰς τὸν ἰορδάνην ὑπὸ ἰωάννου.

10 καὶ εὐθὺς **ἀναβαίνων ἐκ** τοῦ ὕδατος
εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς
καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν **καταβαίνων εἰς** αὐτόν·

11 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν,
σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός,
ἐν σοὶ εὐδόκησα.

Ba

12 καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν **ἐκβάλλει** εἰς **τὴν ἔρημον**.

13 καὶ ἦν ἐν **τῇ ἐρήμῳ** τεσσαράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ **σατανᾶ**,
καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων,
καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν ἰωάννην
ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς **τὴν γαλιλαίαν**
κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ [15] καὶ λέγων ὅτι
πεπλήρωται ὁ καιρὸς
καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ·
μετανοεῖτε καὶ πιστεῦτε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

Bb

16 καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν **τῆς γαλιλαίας**
εἶδεν **σίμωνα καὶ ἀνδρέαν** τὸν ἀδελφὸν σίμωνος
ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσῃ·
ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς.

17 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς,
δεῦτε ὀπίσω μου,
καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώπων. [σ-ά-ι-ι- + σ-]

18 καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

19 καὶ προβάς ὀλίγον
εἶδεν **ἰακώβου** τὸν τοῦ ζεβεδαίου καὶ **ἰωάννην** τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα,

20 καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς.
καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν
ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

C

21 καὶ εἰσπορεύονται εἰς καφαρναοὺμ.
καὶ εὐθὺς τοῖς σάββασι
εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν
ἐδίδασκεν.

22 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ **τῇ διδαχῇ αὐτοῦ**,
ἦν γὰρ **διδάσκων** αὐτοὺς ὡς **ἐξουσίαν** ἔχων
καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

23 καὶ εὐθὺς ἦν ἐν **τῇ συναγωγῇ** αὐτῶν
ἄνθρωπος ἐν **πνεύματι ἀκαθάρτῳ**,
καὶ **ἀνέκραζεν** [24] λέγων,
τί ἡμῖν καὶ σοί, **ἰησοῦ ναζαρηνέ;**
ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς
οἶδᾶ σε τίς εἶ, **ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ**.

25 καὶ **ἐπετίμησεν** αὐτῷ ὁ ἰησοῦς λέγων,
φιμώθητι καὶ ἐξελεθε ἐξ αὐτοῦ.

26 καὶ σπαράξαν αὐτὸν **τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον**
καὶ φωνῆσαν φωνὴ μεγάλη ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.

27 καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες,
ὥστε συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντας,
τί ἐστιν τοῦτο;
διδασχὴ καινὴ κατ' **ἐξουσίαν**
καὶ **τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις** ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ.
καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ
εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς **γαλιλαίας**.

29 καὶ εὐθὺς **ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες**

Bb'

ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν **σίμωνος** καὶ **ἀνδρέου** μετὰ **ιακώβου** καὶ **ἰωάννου**.

30 ἡ δὲ πενθερὰ σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα,
καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς [σ-ά-ι-ι- + σ-]

31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός·
καὶ ἀφήκεν αὐτὴν ὁ πυρετός,
καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

32 ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδου ὁ ἥλιος,
ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους·

33 καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν.

34 καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας
ποικίλαις νόσοις,
καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν,
καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια,
ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.

Ba'

35 καὶ πρῶτ' ἔννυχα λίαν
ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς **ἐρημον** τόπον
κάκεϊ προσηύχето.

36 καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ,
37 καὶ εὔρον αὐτόν
καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι πάντες ζητοῦσιν σε.

38 καὶ λέγει αὐτοῖς,
ἄγωμεν ἀλλαχού εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις,
ἵνα καὶ ἐκεῖ **κηρύξω**
εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον.

39 καὶ ἦλθεν **κηρύσσων** εἰς τὰς **συναγωγὰς** αὐτῶν εἰς ὅλην **τὴν γαλιλαίαν**
καὶ τὰ **δαιμόνια ἐκβάλλων**.

A'

40 καὶ ἔρχεται **πρὸς αὐτὸν λεπρός**
παρακαλῶν αὐτόν [καὶ γονυπετῶν] καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι
ἐὰν θέλης δύνασαι με **καθαρίσαι**. [2 λεπρ-]

41 καὶ σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἤψατο καὶ λέγει αὐτῷ,
θέλω, **καθαρίσθητι** [3 καθαρῖσ- / 1 καθαρισμός]

42 καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ **ἡ λέπρα**, καὶ **ἐκαθαρίσθη**.

43 καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς **ἐξέβαλεν** αὐτόν, [44] καὶ λέγει αὐτῷ
ὄρα μηδενὶ μηδὲν εἰπῆς,
ἀλλὰ ὑπάγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ
καὶ προσένεγκε περὶ **τοῦ καθαρισμοῦ σου** ἅ προσέταξεν μοῖσῆς,
εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

45 ὁ δὲ ἐξελθὼν
ἤρξατο **κηρύσσειν** πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον,
ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερωθῆναι εἰς πόλιν εἰσελθεῖν,
ἀλλ' ἔξω ἐπ' **ἐρήμοις** τόποις ἦν·
καὶ ἤρχοντο **πρὸς αὐτόν** πάντοθεν.

Section II - grec

[Mc 2,1 – 3,6]

A 2,1 **καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς** καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν.
 2 καὶ συνήχθησαν πολλοὶ ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.
 3 καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν **παραλυτικὸν** αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. [4 παραλυτικός]
 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράβαττον ὅπου ὁ **παραλυτικός** κατέκειτο.
 5 καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, **λέγει τῷ παραλυτικῷ**, [3 λέγει]
 τέκνον, ἀφίεν' αἰ σου **αἱ ἁμαρτίαι**.
 6 ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογίζεμενοι **ἐν ταῖς καρδίαις** αὐτῶν,
 7 **τί** οὗτος οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι **ἁμαρτίας** εἰ μὴ εἷς ὁ θεός;
 8 καὶ εὐθὺς ἐταγνούς ὁ ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, **λέγει** αὐτοῖς,
τί ταῦτα διαλογίζεσθε **ἐν ταῖς καρδίαις** ὑμῶν;
 9 τί ἐστὶν εἰκοπώτερον, εἰπεῖν **τῷ παραλυτικῷ**, ἀφίενται σου **αἱ ἁμαρτίαι**, ἢ εἰπεῖν, ἔγειρε καὶ ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει;
 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι **ἔξοσιαν** ἔχει **ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου**, ἀφίενται **ἁμαρτίας** ἐπὶ τῆς γῆς **λέγει τῷ παραλυτικῷ**, [ἐξουσία]
 11 σοὶ λέγω, **ἔγειρε** ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου.
 12 καὶ ἠγέρθη καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι
 → οὕτως οὐδέποτε εἶδομεν. [8 ἁμαρτίαι / ἁμαρτολοῖ]

B 13 καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς.
 14 καὶ παράγων εἶδεν λευκὸν τὸν τοῦ ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελῶνιον, καὶ **λέγει** αὐτῷ, ἀκολούθηθι μοι, καὶ ἀναστήσας ἠκολούθησεν αὐτῷ.
 15 καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶνας καὶ **ἁμαρτωλοὶ** συναρέκειντο τῷ ἰησοῦ καὶ τῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ. [2 λέγει]
 16 καὶ οἱ γραμματεῖς **τῶν φαρισαίων** ἰδόντες ὅτι **ἔσθιει** μετὰ τῶν **ἁμαρτωλῶν** καὶ τελωνῶν ἔλεγον **τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ**, [1 φαρισαῖοι]
ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ **ἁμαρτωλῶν** **ἔσθιει**;
 17 καὶ ἀκούσας ὁ ἰησοῦς **λέγει** αὐτοῖς [ὅτι] οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες·
 → οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ **ἁμαρτωλοὺς**. [2 ἐσθίω]

C 18 καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ ἰωάννου καὶ **οἱ φαρισαῖοι** νηστεύοντες, καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ, [2 φαρισαῖοι]
διὰ τί οἱ μαθηταὶ ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ **τῶν φαρισαίων** νηστεύουσιν, **οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ** οὐ νηστεύουσιν;
 19 καὶ **εἶπεν** αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, [εἶπεν]
 μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν οὐ δύνανται νηστεύειν·
 20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
 21 οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκουσ ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μὴ, αἶρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον **σχίσμα** γίνεται.
 22 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιοῦς· εἰ δὲ μὴ, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος **ἀπόλλυται** καὶ οἱ ἀσκοὶ
 → ἀλλὰ **οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς**. [2 ἐσθίω]

B' 23 καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν **τοῖς σάββασιν** παραπορεύεσθαι διὰ τῶν σποριμῶν, καὶ **οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ** ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχτας.
 24 καὶ **οἱ φαρισαῖοι** ἔλεγον αὐτῷ, [1 φαρισαῖοι]
 ἴδε **τί** ποιοῦσιν **τοῖς σάββασιν** ὃ οὐκ **ἔξεστιν**;
 25 καὶ **λέγει** αὐτοῖς, [2 λέγει]
 οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν δαυὶδ, ὅτε χρεῖαν ἔσχεν καὶ ἐπέπεισεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;
 26 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἀβιαθάρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως **ἔφαγεν**, [2 ἐσθίω]
 οὓς οὐκ ἔξεστιν **φαγεῖν** εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν;
 27 καὶ **ἔλεγεν** αὐτοῖς, [κύριός]
τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ **τὸ σάββατον**·
 28 → ὥστε **κύριός** ἐστὶν **ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου** καὶ **τοῦ σαββάτου**. [7 σάββατον]

A' 3,1 **καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς** τὴν συναγωγὴν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος **ἐξηραμμένος ἔχων τὴν χεῖρα**.
 2 καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ **τοῖς σάββασιν** θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. [2 ξηρ-χεῖρα]
 3 καὶ **λέγει** τὰ ἄνθρώπων τῷ **τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι**, **ἔγειρε** εἰς τὸ μέσον.
 4 καὶ **λέγει** αὐτοῖς, [ἔξεστιν]
ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτείνειν; οἱ δὲ ἐσιώπων.
 5 καὶ περιβλεψάμενος αὐτούς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει **τῆς καρδίας** αὐτῶν, **λέγει** τῷ ἄνθρωπῳ, [3 λέγει]
 ἔκτεινον τὴν χεῖρα· καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ.
 6 καὶ ἐξεληθόντες οἱ φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν ἱεροδιδασκάλων συμβούλιον ἐδίδουν κατ' αὐτοῦ
 → ὅπως αὐτὸν **ἀπολέσωσιν**.

Section III - grec

[Mc 3,7 – 4,9]

A 3,7 και ὁ ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν **πρὸς τὴν θάλασσαν**·
 και **πολὸν πλῆθος** ἀπὸ τῆς γαλιλαίας [ἠκολούθησεν]·
 και ἀπὸ τῆς ἰουδαίας 8 και ἀπὸ ἱεροσολύμων και ἀπὸ τῆς ἰδουμαίας
 και πέραν τοῦ ἰορδάνου και περὶ τύρον και σιδῶνα,
πλῆθος πολὺ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει ἦλθον **πρὸς αὐτόν**.
 9 και εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
 ἵνα **πλοιάριον** προσκαρτερῇ αὐτῶ
 διὰ **τὸν ὄχλον** ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν·
 10 πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν,
 ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῶ ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται ὅσοι εἶχον μᾶστιγας.
 11 και τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν,
 προσέπιπτον αὐτῶ και ἔκραζον λέγοντες ὅτι
 σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
 12 και πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσιν.

B 13 και ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος
 και προσ**καλεῖται** οὓς **ἤθελεν** αὐτός, και ἀπῆλθον **πρὸς αὐτόν**.
 14 και ἐποίησεν δώδεκα, [οὓς και ἀποστόλους ὠνόμασεν,] ἵνα ὦσιν μετ' αὐτοῦ
 και ἵνα **ἀποστέλλῃ** αὐτοὺς κηρύσσειν
 15 και ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια·
 16 [και ἐποίησεν τοὺς δώδεκα,]
 και ἐπέθηκεν ὄνομα τῶ σίμωνι πέτρον,
 17 και ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου και ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἰακώβου,
 και ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὄνομα[τα] βοανηργές, ὃ ἐστὶν υἱοὶ βροντῆς·
 18 και ἀνδρέαν και φίλιππον και βαρθολομαῖον και μαθθαῖον και θωμᾶν
 και ἰάκωβον τὸν τοῦ ἀλφαίου και θαδδαῖον και σίμωνα τὸν καναναῖον
 19 και ἰούδαν ἰσκαριώθ, ὃς και παρέδωκεν αὐτόν.

C 20 και ἔρχεται εἰς οἶκον·
 και συνέρχεται πάλιν **ὁ ὄχλος**,
 ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον φαγεῖν.
 21 και **ἀκούσαντες** οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν,
 ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.
 22 και οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον
 ὅτι βεελζεβούλ ἔχει,
 και ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
 23 και προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς,
 πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν;
 24 και ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ,
 οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βασιλεία ἐκείνη·
 25 και ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ,
 οὐ δυνήσεται ἢ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι.
 26 και εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν και ἐμερίσθη,
οὐ δύναται στήναι ἀλλὰ τέλος ἔχει.
 27 ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν
 τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι
 ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ,
 και τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.
 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων,
 τὰ ἀμαρτήματα και αἱ βλασφημίαι ὅσα ἐὰν βλασφημήσωσιν·
 29 ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
 οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα,
 ἀλλὰ ἔνοχος ἐστὶν αἰωνίου ἀμαρτήματος _
 30 ὅτι ἔλεγον, πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

B' 31 και ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ και οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
 και ἔξω στήκοντες **ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν καλοῦντες** αὐτόν.
 32 και ἐκάθητο περὶ αὐτὸν **ὄχλος**, και λέγουσιν αὐτῶ,
 ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου και οἱ ἀδελφοί σου [και αἱ ἀδελφαι σου] ἔξω ζητοῦσίν σε.
 33 και ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει,
 τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου και οἱ ἀδελφοί [μου];
 34 και περιβλεψάμενος τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλω καθημένους λέγει,
 ἴδε ἡ μήτηρ μου και οἱ ἀδελφοί μου.
 35 ὃς [γὰρ] ἂν ποιήσῃ τὸ **θέλημα** τοῦ θεοῦ,
 οὗτος ἀδελφός μου και ἀδελφὴ και μήτηρ ἐστίν.

A' 4,1 και πάλιν ἤρξατο διδάσκειν **παρὰ τὴν θάλασσαν**.
 και συναγεται **πρὸς αὐτόν ὄχλος πλείστος**,
 ὥστε αὐτὸν εἰς **πλοῖον** ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ,
 και **πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν** ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν.
 2 και ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά,
 και ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ,
 3 **ἀκούετε**. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπεῖρων σπεῖραι.
 4 και ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν,
 και ἦλθεν τὰ πετεινὰ και κατέφαγεν αὐτό.
 5 και ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν,
 και εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·
 6 και ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος ἐκαυματίσθη,
 και διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη.
 7 και ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας,
 και ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι και συνέπνιξαν αὐτό,
 και καρπὸν οὐκ ἔδωκεν.
 8 και ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν,
 και ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα και ἀυξανόμενα,
 και ἔφερον ἐν τριάκοντα και ἐν ἐξήκοντα και ἐν ἑκατόν.
 9 και ἔλεγεν, ὃς ἔχει ὧτα **ἀκούειν ἀκούετω**.

Section IV - grec

[Mc 4,10-34]

A 10 και ὅτε ἐγένετο **κατὰ μόνας**,
 ἠρώτων αὐτὸν **οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὰς παραβολὰς**.
 11 και ἔλεγεν αὐτοῖς,
 ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται **τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ**.
 ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω **ἐν παραβολαῖς** τὰ πάντα γίνεται,
 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσιν και μὴ ἴδωσιν,
 και **ἀκούοντες ἀκούωσιν** και μὴ συνιῶσιν,
 μήποτε ἐπιστρέψωσιν και ἀφεθῆ αὐτοῖς.
 13 και λέγει αὐτοῖς,
 οὐκ οἶδατε **τὴν παραβολὴν ταύτην**,
 και πῶς πάσας **τὰς παραβολὰς** γνῶσεσθε;

[4 παραβολή]

B 14 **ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει**.
 15 οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου **σπείρεται ὁ λόγος**,
 και ὅταν **ἀκούσωσιν** εὐθὺς ἔρχεται ὁ σατανᾶς
 και αἶρει **τὸν λόγον** τὸν **ἐσπαρμένον** εἰς αὐτούς.
 16 και οὗτοι εἰσιν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη **σπειρόμενοι**,
 οἱ ὅταν **ἀκούσωσιν τὸν λόγον** εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν,
 17 και οὐκ ἔχουσιν ρίζαν ἐν ἑαυτοῖς ὡς ἀ πρόσκαιροί εἰσιν·
 εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ **τον λόγον**
 εὐθὺς σκανδαλίζονται.
 18 και ἄλλοι εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκανθὰς **σπειρόμενοι**.
 οὗτοι εἰσιν οἱ **τὸν λόγον ἀκούσαντες**,
 19 και αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος και ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου
 και αἱ περὶ τὰ λο πὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι
 συμπνίγουσιν **τὸν λόγον**, και **ἄκαρπος** γίνεται.
 20 και ἐκείνοι εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν **σπαρέντες**,
 οἵτινες **ἀκούουσιν τὸν λόγον** και παραδέχονται
 και **καρποφοροῦσιν** ἐν τριάκοντα και ἐν ἐξήκοντα και ἐν ἑκατόν.

[7 σπείρω]

[8 ὁ λόγος]

[2 καρπο-]

C 21 **και ἔλεγεν αὐτοῖς**,
 μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος
 ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῆ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην;
 οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῆ;
 22 οὐ **γὰρ** ἐστὶν κρυπτὸν ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῆ,
 οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν.
 23 **εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω**.
 24 **και ἔλεγεν αὐτοῖς**,
 βλέπετε τί **ἀκούετε**.
 ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε
 μετρηθήσεται ὑμῖν και προστεθήσεται ὑμῖν.
 25 ὃς **γὰρ** ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ·
 και ὃς οὐκ ἔχει, και ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

B' 26 και ἔλεγεν,
 οὕτως ἐστὶν **ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ**
 ὡς ἄνθρωπος βάλη **τὸν σπόρον** ἐπὶ **τῆς γῆς**
 27 και καθεύδη και ἐγείρηται νύκτα και ἡμέραν,
 και **ὁ σπόρος** βλαστᾷ και μηκύνεται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.
 28 αὐτομάτη **ἡ γῆ καρποφορεῖ**,
 πρῶτον χόρτον, εἴτα στάχυν, εἴτα πλήρη[ς] σίτον ἐν τῷ στάχυϊ.
 29 ὅταν δὲ παραδοῖ **ὁ καρπός**,
 εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.
 30 και ἔλεγεν,
 πῶς ὁμοιωσωμεν **τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ**,
 ἢ ἐν τίνι αὐτὴν **παραβολῇ** θῶμεν;
 31 ὡς κόκκῳ σινάπεως,
 ὃς ὅταν **σπαρῆ** ἐπὶ **τῆς γῆς**,
 μικρότερον ὄν πάντων τῶν **σπεουιάτων** τῶν ἐπὶ **τῆς γῆς**,
 32 και ὅταν **σπαρῆ**, ἀναβαίνει
 και γίνεται μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων
 και ποιεῖ κλάδους μεγάλους,
 ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

[2 καρπο-]

[4 ἡ γῆ]

[5 σπόρος/σπείρω/σπέρμα]

A' 33 και τοιαύταις **παραβολαῖς** πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς **τὸν λόγον**,
 καθὼς ἠδύναντο **ἀκούειν**.
 34 χωρὶς δὲ **παραβολῆς** οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς,
κατ' ἰδίαν δὲ **τοῖς ἰδίους μαθηταῖς** ἐπέλυεν πάντα

[2 παραβολή]

Section V - grec

[Mc 4,35 – 5,20]

AB

- 35 και λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁσίας γενομένης, διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν.
- 36 και ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, και ἄλλα πλοῖα ἦν μετ' αὐτοῦ.
- 37 και γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, και τὰ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον.
- 38 και αὐτὸς ἦν ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· και ἐγείρουσιν αὐτὸν και λέγουσιν αὐτῷ, διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;
- 39 και διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ και εἶπεν τῇ θαλάσῃ, σιώπα, περιίωσο. και ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, και ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.
- 40 και εἶπεν αὐτοῖς, τί δειλοί ἐστε; οὐπω ἔχετε πίστιν ;
- 41 και ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, και ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, τίς ἄρα οὗτός ἐστιν ὅτι και ὁ ἄνεμος και ἡ θάλασσα ὑπακούει αὐτῷ;

C

- 5,1 και ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν γερασηνῶν.
- 2 και ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,
- 3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν· [3 μνήμα/μνημείον]
- και οὐδὲ ἀλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι,
- 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις και ἀλύσεσιν δεδέσθαι και διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις και τὰς πέδας συντετριῖσθαι, και οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι·
- 5 και διὰ παντὸς νυκτὸς και ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν και ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων και κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις.
- 6 και ἰδὼν τὸν ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν και προσεκύνησεν αὐτῷ,
- 7 και κράζας φωνῇ μεγάλη λέγει, τί ἐμοὶ και σοί, ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὀρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς.
- 8 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ, ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.
- 9 και ἐπηρώτα αὐτόν, τί ὄνομά σοι; και λέγει αὐτῷ, λεγιὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν.
- 10 και παρεκάλει αὐτόν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.
- 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη· [3 χοῖρος]
- 12 και παρεκάλεσαν αὐτόν λέγοντες, πέμπσον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.
- 13 και ἐπέτρεπεν αὐτοῖς, και ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, και ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, και ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ.

A·B·

- 14 και οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον και ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν και εἰς τοὺς ἀγρούς· και ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστὶν τὸ γεγονός·
- 15 και ἔρχονται πρὸς τὸν ἰησοῦν, και θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον και σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα, και ἐφοβήθησαν.
- 16 και διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ και περὶ τῶν χοίρων.
- 17 και ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
- 18 και ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον παρεκάλει αὐτόν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾗ.
- 19 και οὐκ ἀφήκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, και ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν και ἠλέησέν σε.
- 20 και ἀπῆλθεν και ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, και πάντες ἐθαύμαζον.

Section VI - grec

[Mc 5,21 – 6,6]

A 21 και διαπεράσαντος τοῦ ἰησοῦ [ἐν τῷ πλοίῳ] πάλιν εἰς τὸ πέραν
 συνήχθη **ὄχλος πολὺς** ἐπ’ αὐτόν,
 και ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.
 22 και ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχι**συναγωγῶν**, ὀνόματι ἰαῖρος,
 και ἰδὼν αὐτόν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ
 23 και παρακαλεῖ αὐτόν πολλὰ λέγων ὅτι
 τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει,
 ἵνα ἔλθὼν **ἐπιθῆς τὰς χεῖρας** αὐτῇ ἵνα σωθῆ και ζήσῃ.
 24 και ἀπῆλθεν μετ’ αὐτοῦ.
 και **ἠκολούθει** αὐτῷ **ὄχλος πολὺς**, και συνέθλιβον αὐτόν.

B 25 και γυνὴ οὖσα ἐν ρύσει αἵματος **δώδεκα ἔτη**
 26 και πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν
 και δαπανήσασα τὰ παρ’ αὐτῆς πάντα
 και μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χειρόν ἐλθοῦσα,
 27 ἀκούσασα περὶ τοῦ ἰησοῦ,
 ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὀπισθεν
 ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·
 28 ἔλεγεν γὰρ ὅτι
 ἐὰν ἄψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ σωθήσομαι.
 29 και εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς,
 και ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μᾶστιγος.
 30 και εὐθὺς ὁ ἰησοῦς
 ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν
 ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν,
τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων;
 31 και ἔλεγον αὐτῷ **οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ**,
 βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε,
 και λέγεις, τίς μου ἤψατο;
 32 και περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν.
 33 ἡ δὲ γυνὴ **φοβηθεῖσα και τρέμουσα**,
 εἰδυῖα ὁ γέγονεν αὐτῇ,
 ἦλθεν και προσέπεσεν αὐτῷ
 και εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.
 34 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ,
θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε·
 ὕπαγε εἰς εἰρήνην, και ἴσθι ὑγιῆς ἀπὸ τῆς μᾶστιγός σου.

C 35 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχι**συναγωγῶν** λέγοντες ὅτι
 ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν·
τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;
 36 ὁ δὲ ἰησοῦς παρακούσας τὸν λόγον λαλούμενον
 λέγει τῷ ἀρχι**συναγωγῶ**,
μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.
 37 και οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ’ αὐτοῦ συν**ακολουθῆσαι**
 εἰ μὴ τὸν πέτρον και ἰάκωβον και ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν ἰακώβου.

B' 38 και ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχι**συναγωγῶν**,
 και θεωρεῖ θόρυβον και κλαίοντας και ἀλαλάζοντας πολλὰ,
 39 και εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς,
τί θορυβεῖσθε και κλαίετε;
 τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει.
 40 και κατεγέλων αὐτοῦ.
 αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν πάντα
 παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου και τὴν μητέρα
 και **τοὺς μετ’ αὐτοῦ**,
 και εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον·
 41 και κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ,
 ταλιθα κουμ,
 ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον **τὸ κοράσιον**, σοὶ λέγω, ἔγειρε.
 42 και εὐθὺς ἀνέστη **τὸ κοράσιον** και περιεπάτει,
 ἦν γὰρ **ἑτῶν δώδεκα**.
 και **ἐξέστησαν** [εὐθὺς] **ἐκστάσει μεγάλῃ**.
 43 και διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο,
 και εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

A' 6.1 και ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, και ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ,
 και **ἀκολουθοῦσιν** αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
 2 και γενομένου σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ **συναγωγῇ**.
 και **πολλοὶ** ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες,
 πόθεν τούτῳ ταῦτα,
 και τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ
 και αἱ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι;
 3 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων,
 ὁ υἱὸς τῆς μαρίας και ἀδελφὸς ἰακώβου και ἰωσήτος και ἰούδα και σίμωνος;
 και οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς;
 και ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.
 4 και ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ὅτι
 οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος
 εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ και ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ και ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
 5 και οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν,
 εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις **ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας** ἐθεράπευσεν·
 6 και ἐθαύμαζεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.
 και περιῆγεν τὰς κόμας κύκλῳ διδάσκων.

Section VII - grec

[Mc 6,7-29]

AB

7 καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα,
καὶ ἤρξατο αὐτοὺς **ἀποστέλλειν** δύο δύο,
καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων·
8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν **αἴρωσιν** εἰς ὁδὸν
εἰ μὴ ῥάβδον μόνον,
μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν,
9 ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια
καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας.
10 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς,
ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν,
ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.
11 καὶ ὅς ἂν τόπος μὴ δέξεται ὑμᾶς
μηδὲ **ἀκούσωσιν** ὑμῶν,
ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν
ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν
εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
12 καὶ ἐξελθόντες
ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν,
13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον,
καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους
καὶ ἐθεράπευον.

C

14 καὶ **ἤκουσεν** ὁ βασιλεὺς ἡρώδης,
φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
καὶ ἔλεγον ὅτι
ιωάννης ὁ βαπτίζων **ἐγήγερται** ἐκ νεκρῶν,
καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ.
15 ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι ἡλίας ἐστίν·
ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης
ὡς εἷς τῶν προφητῶν.
16 **ἀκούσας** δὲ ὁ ἡρώδης ἔλεγεν,
ὄν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα
ιωάννην,
οὗτος ἡγέρθη.
17 αὐτὸς γὰρ ὁ ἡρώδης **ἀποστείλας**
ἐκράτησεν τὸν ἰωάννην
καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ
διὰ ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ,
ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν·
18 ἔλεγεν γὰρ ὁ ἰωάννης τῷ ἡρώδῃ ὅτι
οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.
19 ἡ δὲ ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ
καὶ ἠθέλεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι,
καὶ οὐκ ἠδύνατο·
20 ὁ γὰρ ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν ἰωάννην,
εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον,
καὶ συνετήρει αὐτόν,
καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει,
καὶ ἠδέως αὐτοῦ **ἤκουεν**.

B'A'

21 καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαιροῦ
ὅτε ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν
τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ
καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς γαλιλαίας,
22 καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ ἡρωδιάδος
καὶ ὀρχησαμένης,
ἤρρεσεν τῷ ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις.
εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ,
αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι·
23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ [πολλά],
ὅτι ἐὰν με αἰτήσῃς δώσω σοι
ἕως ἡμίσεος τῆς βασιλείας μου.
24 καὶ ἐξελθούσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς : τί αἰτήσωμαι ;
ἡ δὲ εἶπεν : τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος.
25 καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα
ἠτήσατο λέγουσα,
θέλω ἵνα ἐξαυτῆς δῶς μοι ἐπὶ πίνακι
τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
26 καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς
διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν·
27 καὶ εὐθὺς **ἀποστείλας** ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα
ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ
28 καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι
καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ,
καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.
29 καὶ **ἀκούσαντες** οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤλθον
καὶ **ἦραν** τὸ πτώμα αὐτοῦ
καὶ **ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ**.

Section VIII - grec

[Mc 6,30 – 7,13]

A 30 και **συνάγονται** οἱ ἀπόστολοι **πρὸς τὸν ἰησοῦν**,
καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα **ἐποίησαν** καὶ ὅσα **ἐδίδαξαν**.
31 καὶ λέγει αὐτοῖς,
δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον
καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον.
ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί,
καὶ οὐδὲ **φαγεῖν** εὐκαίρουν.
32 καὶ ἀπῆλθον ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν.
33 καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν πολλοί,
καὶ πεζῆ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων **συνέδραμον** ἐκεῖ
καὶ προῆλθον αὐτούς.

B 34 καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς
ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα,
καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς πολλά.
35 καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης
προσελθόντες αὐτῷ **οἱ μαθηταὶ** αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι
ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή·
36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλω ἀγρούς καὶ κώμας
ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί **φάγωσιν**.
37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς,
[5 ἐσθίω/φαγεῖν]
δότε αὐτοῖς ὑμεῖς **φαγεῖν**.
καὶ λέγουσιν αὐτῷ,
ἀπελθόντες **ἀγοράσωμεν** δηναρίων διακοσίων **ἄρτους**
καὶ δώσομεν αὐτοῖς **φαγεῖν**;
38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, πόσους **ἄρτους** ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε,
καὶ γνόντες λέγουσιν, πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. [5 ἄρτοι]
39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντα
συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ.
40 καὶ ἀνέπεσαν πρᾶσιαι πρᾶσιαι κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πενήκοντα.
41 καὶ λαβὼν τοὺς πέντε **ἄρτους** καὶ τοὺς δύο ἰχθύας
ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κατέκλασεν τοὺς **ἄρτους**
καὶ ἐδίδου **τοῖς μαθηταῖς** [αὐτοῦ] ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς,
καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν.
42 καὶ **ἔφαγον** πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν·
43 καὶ ἦσαν κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.
44 καὶ ἦσαν οἱ **φαγόντες** [τοὺς **ἄρτους**] πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

C 45 καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν **τοὺς μαθητὰς** αὐτοῦ **ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον**
καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς βηθσαϊδάν,
ἕως αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον.
46 καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.
47 καὶ ὀψίας γενομένης ἦν **τὸ πλοῖον** ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης,
καὶ αὐτὸς ὁ μόνος **ἐπὶ τῆς γῆς**.
48 καὶ ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν,
ἦν γὰρ **ὁ ἄνεμος** ἐναντίος αὐτοῖς,
περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς
περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἠθέλην παρελθεῖν αὐτούς.
49 οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα
ἔδοξαν ὅτι φάντασμα ἐστίν, καὶ ἀνέκραζαν·
50 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον καὶ **ἐταράχθησαν**.
ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς,
θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.
51 καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς **τὸ πλοῖον**, καὶ ἐκόπασεν **ὁ ἄνεμος**.
καὶ λίαν [ἐκ περισσοῦ] ἐν ἑαυτοῖς **ἐξίσταντο**,
52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς **ἄρτοις**,
ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.
53 καὶ διαπεράσαντες **ἐπὶ τὴν γῆν** ἦλθον εἰς γεννησαρέτ καὶ προσωρμίσθησαν.
54 καὶ **ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου** εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν

A' 55 **περιέδραμον** ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην
καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν
ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν.
56 καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς
ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθενοῦντας,
καὶ παρεκάλουν αὐτὸν
ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται·
καὶ ὅσοι ἂν ἤψαντο αὐτοῦ ἐσφύζοντο.

B' 7,1 καὶ **συνάγονται πρὸς αὐτὸν**
οἱ φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ ἱεροσολύμων
2 καὶ ἰδόντες τινὰς **τῶν μαθητῶν** αὐτοῦ ὅτι
κοινὰς χερσίν, τοῦτ' ἐστίν ἀνίπτοις, **ἐσθίουσιν** τοὺς **ἄρτους**
3 οἱ γὰρ φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ ἰουδαῖοι
ἐὰν μὴ πυγμῆ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ **ἐσθίουσιν**,
κρατοῦντες **τὴν παράδοσιν** τῶν πρεσβυτέρων, [2 ἄρτοι]
4 καὶ **ἀπ' ἀγορᾶς** ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ **ἐσθίουσιν**,
καὶ ἄλλα πολλά ἐστίν ἃ παρέλαβον κρατῶν,
βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ **χαλκίων** [καὶ κλινῶν]
5 καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς,
διὰ τί οὐ περιπατοῦσιν **οἱ μαθηταὶ** σου κατὰ **τὴν παράδοσιν** τῶν πρεσβυτέρων,
ἀλλὰ κοινὰς χερσίν **ἐσθίουσιν** τὸν **ἄρτον**; [4 ἐσθίω/φαγεῖν]
6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς,
καλῶς ἐπροφήτευσεν ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται [ὅτι]
οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἢ δὲ καρδίᾳ αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ·
7 μάτην δὲ σέβονται με,
διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.
8 ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε **τὴν παράδοσιν** τῶν ἀνθρώπων.
9 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς,
καλῶς ἀθετεῖτε **τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ**, ἵνα **τὴν παράδοσιν** ὑμῶν στήσητε.
10 μοῦσῆς γὰρ εἶπεν,
τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καί,
ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτᾷ·
11 ὑμεῖς δὲ λέγετε,
ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ,
κορβᾶν, ὃ ἐστίν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὡς ελεηθῆς,
12 οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν **ποιῆσαι** τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ,
13 ἀκυροῦντες **τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει** ὑμῶν ἢ παρεδώκατε·
καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ **ποιεῖτε**.

Section IX - grec

[Mc 7,14-37]

A 14 καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς,
ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε.
 15 οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου
 εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται **κοινῶσαι** αὐτόν·
 ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά
 ἐστὶν τὰ **κοινοῦντα** τὸν ἄνθρωπον.
 [16 εἴ τις ἔχει ὄτα ἀκούειν ἀκουέτω]

B 17 καὶ ὅτε εἰσήλθεν εἰς οἶκον **ἀπὸ τοῦ ὄχλου**,
 ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν.
 18 καὶ λέγει αὐτοῖς,
 οὕτως καὶ ὑμεῖς ἄσύνετοί ἐστε;
 οὐ νοεῖτε ὅτι
 πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον
 οὐ δύναται αὐτὸν **κοινῶσαι**,
 19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν,
 καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται;
καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα.
 20 ἔλεγεν δὲ ὅτι
 τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον ἐκεῖνο **κοινοῖ** τὸν ἄνθρωπον·
 21 ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων
 οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται,
 πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, 22 μοιχεῖαι,
 πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια,
 ὀφθαλμὸς πονηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη·
 23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται
 καὶ **κοινοῖ** τὸν ἄνθρωπον.

C 24 ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς **ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὄρια τύρου**.
 καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν
 οὐδένα ἠθέληεν γινῶναι,
 καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν·
 25 ἀλλ' εὐθὺς **ἀκούσασα** γυνὴ περὶ αὐτοῦ,
 ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς **πνεῦμα ἀκάθαρτον**,
 ἐλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ·
 26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν ἑλληνίς, συροφοινίκισσα τῷ γένει·
 καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα **τὸ δαιμόνιον** ἐκβάλη **ἐκ τῆς θυγατρὸς** αὐτῆς.
 27 **καὶ ἔλεγεν αὐτῇ**,
 ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα,
 οὐ γὰρ ἐστὶν καλὸν λαβεῖν **τὸν ἄρτον** τῶν τέκνων
 καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν.
 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ,
κύριε, καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης
ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιγίων τῶν παιδίων.
 29 **καὶ εἶπεν αὐτῇ**,
 διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε,
 ἐξελήλυθεν **ἐκ τῆς θυγατρὸς** σου **τὸ δαιμόνιον**.
 30 καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς
 εὔρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ **τὸ δαιμόνιον** ἐξεληλυθός.
 31 καὶ πάλιν **ἐξεληλυθὼν ἐκ τῶν ὀρίων τύρου**

A' ἦλθεν διὰ σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας
 ἀνα μέσον τῶν ὀρίων δεκαπόλεως.
 32 καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιάλον,
 καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα.

B' 33 καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν **ἀπὸ τοῦ ὄχλου** κατ' ἰδίαν
 ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὄτα αὐτοῦ
 καὶ πτύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ,
 34 καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ,
 εφραθα, ὃ ἐστίν, διανοίχθητι.
 35 καὶ [εὐθέως] ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί,
 καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ,
 καὶ ἐλάλει ὀρθῶς.
 36 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν·
 ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλλετο,
 αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον.
 37 καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες,
 καλῶς πάντα πεποίηκεν·
 καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ **ἀκούειν** καὶ [τοὺς] ἀλάλους λαλεῖν.

Section X - grec

[Mc 8,1-26]

A 8,1 ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς,
 2 σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν·
 3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστευσι εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ τινες αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἤκασιν.

B 4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεται τις ὧδε **χορτάσαι ἄρτων** ἐπ' ἐρημίας;
 5 καὶ ἠρώτα αὐτούς, πόσους ἔχετε **ἄρτους**; οἱ δὲ εἶπαν, **ἐπτὰ**.
 6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς **ἐπτὰ ἄρτους** εὐχαριστήσας **ἔκλασεν** καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.
 7 καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα καὶ εὐλογήσας αὐτὰ εἶπεν καὶ ταῦτα παρατιθέναι.
 8 καὶ ἔφαγον καὶ **ἐχορτάσθησαν**, καὶ ἦσαν περισσεύματα **κλασμάτων ἐπτὰ σπυρίδας**.
 9 ἦσαν δὲ ὡς **τετρακισχίλιοι**, καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.

[3 ἐπτὰ]

[3 ἄρτοι]

[2 κλάω/κλασμ-]

C 10 καὶ εὐθὺς **ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον** μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ **ἦλθεν** εἰς τὰ μέρη δαλμανουθά.
 11 καὶ ἐξῆλθον οἱ φαρισαῖοι καὶ ἦρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ **σημεῖον** ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν.
 12 καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει, τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ **σημεῖον**; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ **σημεῖον**.
 13 καὶ ἀφίεις αὐτοὺς **πάλιν ἐμβὰς ἀπῆλθεν** εἰς τὸ πέραν.

B' 14 καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν **ἄρτους**, καὶ εἰ μὴ ἓνα **ἄρτον** οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.
 15 καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων, ὁράτε, **βλέπετε** ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης ἠρώδου.
 16 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι **ἄρτους** οὐκ ἔχουσιν.
 17 καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς, τί διαλογίζεσθε ὅτι **ἄρτους** οὐκ ἔχετε; οὐπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; **πεπορωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν**;
 18 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ **βλέπετε** καὶ ὧτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε,
 19 ὅτε τοὺς πέντε **ἄρτους ἔκλασα** εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους **κλασμάτων** πλήρεις ἦρατε; λέγουσιν αὐτῷ, δώδεκα.
 20 ὅτε τοὺς **ἐπτὰ** εἰς τοὺς **τετρακισχιλίους**, πόσων **σπυρίδων** πληρώματα **κλασμάτων** ἦρατε; καὶ λέγουσιν [αὐτῷ], **ἐπτὰ**.
 21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, οὐπω συνίετε;

[5 ἄρτοι]

[3 κλάω/κλασμ-]

[2 ἐπτὰ]

A' 22 καὶ ἔρχονται εἰς βηθσαϊδάν, καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται.
 23 καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κόμης, καὶ πύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτόν, εἴ τι **βλέπεις**;
 24 καὶ ἀνα**βλέψας** ἔλεγεν, **βλέπω** τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς ὄνδρα ὁρῶ περιπατοῦντας.
 25 εἶτα **πάλιν** ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ **διέβλεπεν**, καὶ ἀπεκατέστη, καὶ **ἐνέβλεπεν** τηλαυγῶς ἅπαντα.
 26 καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων, μηδὲ εἰς τὴν κόμην εἰσέλθῃς

Section XI - grec

[Mc 8,27 – 9,13]

A 27 και ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κόμας καισαρείας τῆς φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ **ἐπηρώτα** τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς, τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;

28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες [ὅτι] ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, καὶ ἄλλοι, **ἠλίαν**, ἄλλοι δὲ ὅτι **εἷς τῶν προφητῶν**.

29 καὶ αὐτὸς **ἐπηρώτα** αὐτούς, ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς **ὁ πέτρος** λέγει αὐτῷ, **σὺ εἶ ὁ χριστός**.

30 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς **ἵνα μηδενὶ λέγωσιν** περὶ αὐτοῦ.

B 31 καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ **τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου** **πολλὰ παθεῖν** καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ **τῶν γραμματέων** καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας **ἀναστῆναι**.

32 καὶ παρησιάζει τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος **ὁ πέτρος** αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. [2 ὁ πέτρος]

33 ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν **πέτρῳ** καὶ λέγει, ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

C 34 καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς, **εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι**.

35 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου σώσει αὐτήν.

36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδησαὶ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;

37 τί γὰρ δοῖ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

38 ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ **ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου** ἐπαισχυνησεται αὐτον ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων

9,1 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες ὧδε τῶν ἐστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

B' 9,2 καὶ μετὰ ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς **τὸν πέτρον** καὶ τὸν ἰάκωβον καὶ τὸν ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, [2 ὁ πέτρος]

9,3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι.

9,4 καὶ ὤφθη αὐτοῖς **ἠλίας** σὺν μοῦσῃ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ ἰησοῦ.

9,5 καὶ ἀποκριθεὶς **ὁ πέτρος** λέγει τῷ ἰησοῦ, ῥαββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ μοῦσῃ μίαν καὶ **ἠλίᾳ** μίαν. |

9,6 οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῆ, ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο.

9,7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ.

9,8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὸν ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.

A' 9,9 καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους διεστειλατο αὐτοῖς **ἵνα μηδενὶ ἂ εἶδον διηγήσονται**, εἰ μὴ ὅταν **ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου** ἐκ νεκρῶν **ἀναστῆ**.

10 καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συζητοῦντες τί ἐστὶν τὸ ἐκ νεκρῶν **ἀναστῆναι**.

11 καὶ **ἐπηρώτων** αὐτὸν λέγοντες, ὅτι **λέγουσιν οἱ γραμματεῖς** ὅτι **ἠλίαν** δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;

12 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, **ἠλίας** μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα, καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ **τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου** ἵνα **πολλὰ πάθῃ** καὶ ἐξουδενηθῆ;

13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ **ἠλίας** ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

Section XII - grec

[Mc 9,14-50]

AB

14 και ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς
 και γραμματεῖς **συζητοῦντας πρὸς αὐτούς**.
 15 και εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν,
 και προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.
 16 και ἐπηρώτησεν αὐτούς, **τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς**;
 17 και ἀπεκρίθη αὐτῷ εἶς ἐκ τοῦ ὄχλου,
διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ, ἔχοντα **πνεῦμα ἄλαλον**.
 18 και ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει αὐτόν,
 και ἀφρίζει και τρίζει τοὺς ὀδόντας και ξηραίνεται·
 και εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ **ἐκβάλωσιν**,
 και οὐκ ἴσχυσαν.
 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει,
 ὧ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ἡμᾶς ἔσομαι;
 ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸς με.
 20 και ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν.
 και ἰδὼν αὐτὸν τὸ **πνεῦμα** εὐθὺς συνεστάραξεν αὐτόν,
 και πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων.
 21 και ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ,
 πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ;
 ὁ δὲ εἶπεν, ἐκ **παιδιότηεν**.
 22 και πολλάκις και **εἰς πῦρ** αὐτὸν **έβαλεν** και εἰς ὕδατα ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· [4 πνεῦμα (ἄλαλος)]
 ἀλλ' εἴ τι δύνη, βῆθησον ἡμῖν
 σπλαγχνισθεὶς ἐὰν ἡμᾶς.
 23 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, [3 βάλλω]
 τὸ εἰ δύνη _ πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.
 24 εὐθὺς κράξας ὁ πατήρ **τοῦ παιδίου** ἔλεγεν,
 πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.
 25 ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος
 ἐπετίμησεν **τῷ πνεύματι** τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ,
 τὸ ἄλαλον και κωφὸν **πνεῦμα**, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι,
 ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ και μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν.
 26 και κράξας και πολλὰ σπαράξας ἐξῆλθεν·
 και ἐγένετο ὡσει νεκρός, ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν.
 27 ὁ δὲ ἰησοῦς κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, και ἀνέστη.
 28 και εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς οἶκον
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπιρώτων αὐτόν,
 ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν **ἐκβαλεῖν** αὐτό;
 29 και εἶπεν αὐτοῖς,
 τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

C 30 κάκειθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς γαλιλαίας,
 και οὐκ ἠθέλεν ἵνα τις γνοῖ·
 31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ και ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων,
 και ἀποκτενοῦσιν αὐτόν,
 και ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.
 32 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα,
 και ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

A'B'

33 και ἦλθον εἰς καφαρναούμ.
 και ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτοῦς,
τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε;
 34 οἱ δὲ ἐσιώπων,
 πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων.
 35 και καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα και λέγει αὐτοῖς,
 εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι
 ἔσται πάντων ἔσχατος και πάντων διάκονος.
 36 και λαβὼν **παιδίων** ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν [2 παιδίων/παιδι-]
 και ἐναγκαλισάμενος αὐτο εἶπεν αὐτοῖς,
 37 ὃς ἂν ἐν τῶν τοιούτων **παιδίων** δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·
 και ὃς ἂν ἐμὲ δέχεται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστειλαντά με.
 38 ἔφη αὐτῷ ὁ ἰωάννης,
διδάσκαλε, εἶδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου **ἐκβάλλοντα δαιμόνια**,
 και ἐκωλύομεν αὐτον, ὅτι οὐκ ἠκολουθεῖ ἡμῖν.
 39 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν, μὴ κωλύετε αὐτόν,
 οὐδεὶς γὰρ ἐστὶν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου
 και δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαι με·
 40 ὃς γὰρ οὐκ ἐστὶν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστὶν.
 41 ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς κοτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματι ὅτι χριστοῦ ἐστε,
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.
 42 και ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων [εἰς ἐμέ],
 καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περικείται μύλος ὀνίκος περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ
 και **βέβληται** εἰς τὴν θάλασσαν. [4 βάλλω]
 43 και ἐὰν σκανδαλίξῃ σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν·
 καλὸν ἐστὶν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν
 ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν **εἰς τὴν γέενναν**, εἰς **τὸ πῦρ** τὸ ἄσβεστον.
 [44]
 45 και ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίξῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν·
 καλὸν ἐστὶν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν
 ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα **βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν**. [4 δαιμόνια/γένενα]
 [46]
 47 και ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίξῃ σε, ἐκβάλε αὐτόν·
 καλὸν σέ ἐστὶν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
 ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα **βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν**,
 48 ὅπου ὁ σκόληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ και **τὸ πῦρ** οὐ σβέννυται·
 49 πᾶς γὰρ **πυρὶ** ἄλισθήσεται.
 50 καλὸν τὸ ἄλας·
 ἐὰν δὲ τὸ ἄλας ἀναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε;
 ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἄλα, και εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

Section XIII - grec

[Mc 10,1-27]

AB

10,1 καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς ἰουδαίας
[καὶ] πέραν τοῦ ἰορδάνου,
καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄγλοι πρὸς αὐτόν,
καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.
2 καὶ προσελθόντες φαρισαῖοι **ἐπηρώτων αὐτόν**
εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν.
3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς,
τί ὑμῖν **ἐνετείλατο** μωϋσῆς;
4 οἱ δὲ εἶπαν, ἐπέτρεψεν μωϋσῆς
βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι.
5 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν **τὴν ἐντολὴν** ταύτην.
6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς·
7 ἕνεκεν τούτου καταλείπει ἄνθρωπος
τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ **τὴν μητέρα**
[καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ],
8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν·
ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σὰρξ.
9 ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.
10 καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου **ἐπηρώτων αὐτόν**.
11 καὶ λέγει αὐτοῖς,
ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην **μοιχᾶται** ἐπ' αὐτήν,
12 καὶ ἐὰν αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον **μοιχᾶται**.

C

13 καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα αὐτῶν ἄψηται·
οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.
14 ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, μὴ κωλύετε αὐτά,
τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν **ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ**.
15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον,
οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
16 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ
κατευλόγει τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.

B'A'

17 καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν
προσδραμῶν εἰς καὶ γονυπετήσας αὐτόν **ἐπηρώτα αὐτόν**,
διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;
18 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ,
τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός.
19 τὰς **ἐντολάς** οἶδας· μὴ φονεύσης, μὴ **μοιχεύσης**,
μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσης,
μὴ ἀποστερήσης, τίμα **τὸν πατέρα** σου καὶ **τὴν μητέρα**.
20 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ,
διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.
21 ὁ δὲ ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτόν καὶ εἶπεν αὐτῷ,
ἔν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δός [τοῖς] πτωχοῖς,
καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολουθήθει μοι.
22 ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος,
ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
23 καὶ περιβλεψάμενος ὁ ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες
εἰς **τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ** εἰσελεύσονται.
24 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ.
ὁ δὲ ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς,
τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν εἰς **τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ** εἰσελθεῖν·
25 εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ [τῆς] τρυμαλιᾶς [τῆς] ραφίδος διελθεῖν
ἢ πλούσιον εἰς **τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ** εἰσελθεῖν.
26 οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο
λέγοντες πρὸς ἑαυτούς, καὶ τίς δύναται σωθῆναι;
27 ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς λέγει,
παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ,
πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.

Section XIV - grec

[Mc 10,28-52]

A 28 **ἤρξατο** λέγειν ὁ πέτρος αὐτῷ,
 ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ **ἠκολουθήκαμέν** σοι.
 29 ἔφη ὁ ἰησοῦς,
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφήκεν
 οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς
 ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου,
 30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ
 οἰκίαν καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς
 μετὰ διωγμῶν,
 καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον.
 31 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ [οἱ] ἔσχατοι πρῶτοι.

B 32 ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς ἱεροσόλυμα,
 καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο,
 οἱ δὲ **ἀκολουθοῦντες** ἐφοβοῦντο.
 καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα
ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν,
 33 ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα,
 καὶ **ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου** παραδοθήσεται
 τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν,
 καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν
 34 καὶ ἐμπαΐξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ
 καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ **ἀποκτενοῦσιν**
 καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

C 35 καὶ προσπορεύονται αὐτῷ
 ἰάκωβος καὶ ἰωάννης οἱ υἱοὶ ζεβεδαίου λέγοντες αὐτῷ,
 διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμέν σε ποιήσης ἡμῖν.
 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, τί θέλετέ [με] ποιήσω ὑμῖν;
 37 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ,
 δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου ἐκ δεξιῶν
 καὶ εἷς ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.
 38 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
 οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε.
 δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,
 ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι;
 39 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, δυνάμεθα.
 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε
καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε,
 40 τὸ δὲ καθίσει ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων
 οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται.

B' 41 καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα
ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ ἰακώβου καὶ ἰωάννου.
 42 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς,
 οἶδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν
 καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
 43 οὐχ οὕτως δὲ ἐστὶν ἐν ὑμῖν·
 ἀλλ' ὃς ἂν θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος,
 44 καὶ ὃς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος·
 45 καὶ γὰρ **ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου** οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι
 ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ **δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ** λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

A' 46 καὶ ἔρχονται εἰς ἱεριχά.
 καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ ἱεριχῶ
 καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἰκανοῦ
 ὁ υἱὸς τιμαίου βαρτιμαῖος τυφλὸς προσαίτης ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν.
 47 καὶ ἀκούσας ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζαρηνὸς ἐστὶν
ἤρξατο κραζειν καὶ λέγειν, υἱὲ δαυὶδ ἰησοῦ, ἐλέησόν με.
 48 καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ·
 ὁ δὲ πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν, υἱὲ δαυὶδ, ἐλέησόν με.
 49 καὶ στὰς ὁ ἰησοῦς εἶπεν,
 φωνήσατε αὐτόν.
 καὶ φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ,
 θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε.
 50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν ἰησοῦν.
 51 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ ἰησοῦς εἶπεν,
 τί σοι θέλεις ποιήσω;
 ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ,
 ραββουνι, ἵνα ἀναβλέψω.
 52 καὶ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ,
 ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.
 καὶ εὐθὺς ἀνέβλεπεν, καὶ **ἠκολούθει** αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

Section XV - grec

[Mc 11,1-33]

A

1 και ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς ἱεροσόλυμα εἰς βηθφαγή και βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 2 και λέγει αὐτοῖς, ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, και εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν **εὐρήσατε** πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς οὐπω ἀνθρώπων **ἐκάθισεν**· λύσατε αὐτὸν και φέρετε.

[chaîne de mots : 4 εὐρίσκει]

3 και ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, **τί ποιεῖτε** τοῦτο; εἶπατε, ὁ κύριος αὐτοῦ χρειαν ἔχει, και εὐθὺς αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε.

4 και ἀπῆλθον και **εὔρεν** πῶλον δεδεμένον πρὸς θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφοδου, και λύουσιν αὐτόν.

5 και τινες τῶν ἐκεῖ ἐστῆκότων **ἔλεγον αὐτοῖς**, **τί ποιεῖτε** λύοντες τὸν πῶλον;

6 οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ ἰησοῦς· και ἀφῆκαν αὐτούς.

7 και φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν ἰησοῦν, και ἐπιβάλλουσιν αὐτὰ, και **ἐκάθισεν** ἐπ' αὐτόν.

[2 ἐκάθισεν : intronisation royale]

8 και πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν.

9 και οἱ προάγοντες και οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, ὡσαννά· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου·

10 εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν δαυὶδ· ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις· **ἐκάθισεν**

[1 εἰς ἱεροσόλυμα / 1 εἰς τὸ ἱερόν]

11 και εἰσηλθεν **εἰς ἱεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν**· και περιβλεψάμενος πάντα, ὁψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

B

12 και τῇ ἐπαύριον ἐλθόντων αὐτῶν ἀπὸ βηθανίας ἐπέειπεν.

13 και ἰδὼν **συκὴν** ἃς ὁ μακρόθεν ἔχουσιν φύλλα ἦλθεν εἰς αὐτήν· **εὐρήσει** ἐν αὐτῇ, και ἐλθὼν ἐπ' αὐτήν οὐδὲν **εὔρεν** εἰ μὴ φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν **σύκων**.

[2 συκῆ/σῦκον]

14 και **ἀποκριθεὶς** εἶπεν αὐτῇ, μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι, και ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

C

15 **καὶ ἔρχονται εἰς ἱεροσόλυμα**.

[1 εἰς ἱεροσόλυμα / 3 εἰς τὸ ἱερόν]

και εἰσελθὼν **εἰς τὸ ἱερόν** ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας και τοὺς ἀγοράζοντας **ἐν τῷ ἱερῷ**, και τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν και τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς **κατέστρεψεν**,

[4 verbes]

16 και **οὐκ ἤφιεν** ἵνα τις διενέγκῃ σκευὸς **διὰ τοῦ ἱεροῦ**.

17 και **ἐδίδασκεν** και **ἔλεγεν** αὐτοῖς,

οὐ γέγραπται ὅτι **ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν**· ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν.

18 και **ἤκουσαν** οἱ ἀρχιερεῖς και οἱ γραμματεῖς, και **ἐζήτησαν** πῶς αὐτὸν **ἀπολέσωσιν**·

[4 verbes]

ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

19 και ὅταν ὁπὲ ἐγένετο, **ἐξεπορεύοντο ἔξω τῆς πόλεως**.

B'

20 και παραπορευόμενοι πρῶτ' εἶδον **τὴν συκὴν** ἐξηραμμένην ἐκ ριζῶν.

[2 συκῆ]

21 και ἀναμνηθεὶς ὁ πέτρος λέγει αὐτῷ, ῥαββί, ἶδε ἡ **συκὴ** ἦν κατηράσω ἐξήραται.

22 και **ἀποκριθεὶς** ὁ ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, ἔχετε **πίστιν** θεοῦ,

23 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, ἄρθῃτι και βλήθῃτι εἰς τὴν θάλασσαν, και μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ ἀλλὰ **πιστεύῃ** ὅτι ὁ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ.

24 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε και αἰτεῖσθε, **πιστεύετε** ὅτι ἐλάβετε, και ἔσται ὑμῖν.

25 και ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατὰ τινος, ἵνα και ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

[26 cf. Mt 6,15]

A'

27 και ἔρχονται πάλιν **εἰς ἱεροσόλυμα**.

[1 εἰς ἱεροσόλυμα / 1 ἐν τῷ ἱερῷ]

και **ἐν τῷ ἱερῷ** περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς και οἱ γραμματεῖς και οἱ πρεσβύτεροι

28 και **ἔλεγον αὐτῷ**, ἐν ποίᾳ **ἐξουσίᾳ** ταῦτα **ποιεῖς**; ἢ τίς σοι ἔδωκεν τὴν **ἐξουσίαν** ταύτην ἵνα ταῦτα **ποιῆς**;

[4 ἐξουσία]

29 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἓνα λόγον, και ἀποκρίθητέ μοι, και ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ **ἐξουσίᾳ** ταῦτα **ποιῶ**· 30 τὸ βάπτισμα τὸ ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι.

31 και διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες, ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, διὰ τί [οὖν] οὐκ **ἐπιστεύσατε** αὐτῷ,

[chaîne de mots : 4 πίστις/πιστεύω]

32 ἀλλὰ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων.. ἐφοβοῦντο τὸν ὄχλον, ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν.

33 και ἀποκριθέντες τῷ ἰησοῦ λέγουσιν, οὐκ οἶδαμεν. και ὁ ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ **ἐξουσίᾳ** ταῦτα **ποιῶ**.

Section XVI - grec

[Mc 12,1-44]

A

1 **καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν,**
 ἀμπελῶνα ἀνθρώπος ἐφύτευσεν,
 καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὠρυξεν ὑπολήνιον καὶ ὠκοδόμησεν πύργον,
 καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.
 2 καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον,
 ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος·
 3 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν.
 4 καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον·
 κάκεῖνον ἐκεφαλίωσαν καὶ ἠτίμασαν.
 5 καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν, κάκεῖνον ἀπέκτειναν,
 καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες οὓς δὲ ἀποκτένοντες.
 6 ἔτι ἓνα εἶχεν, **υἱὸν ἀγαπητόν·**
 ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν **υἱόν** μου.
 7 ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος·
 δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.
 8 καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.
 9 τί [οὖν] ποιήσει **ὁ κύριος** τοῦ ἀμπελῶνος;
 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.
 10 οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε,
 λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
 11 παρὰ **κυρίου** ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;
 12 καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον,
 ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν.
 καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

[2 υἱός]

[2 κύριος]

B

13 καὶ ἀποστέλλουσιν **πρὸς αὐτόν τινὰς τῶν φαρισαίων καὶ τῶν ἡρῳδιανῶν**
 ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ.
 14 καὶ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ,
 διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός,
 οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων,
 ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν **τοῦ θεοῦ** διδάσκεις·
 ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον καίσαρι ἢ οὐ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν;
 15 ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν **εἶπεν αὐτοῖς,**
 με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω.
 16 οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς, τίνας ἢ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;
 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, καίσαρος.
 17 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
 τὰ καίσαρος ἀπόδοτε καίσαρι καὶ τὰ **τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.**
 καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

[3 θεός]

C

18 καὶ ἔρχονται **σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν,**
 οἵτινες λέγουσιν **ἀνάστασιν** μὴ εἶναι,
 καὶ ἐπιρώτων αὐτὸν λέγοντες,
 19 διδάσκαλε, μωῖσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι
 ἐάν τις ἀδελφὸς **ἀποθάνῃ** καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῆ τέκνον,
 ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα
 καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
 20 ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν·
 καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ **ἀποθνήσκων** οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα·
 21 καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ **ἀπέθανεν** μὴ καταλιπὼν σπέρμα·
 καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως·
 22 καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ **ἀπέθανεν.**
 23 **ἐν τῇ ἀναστάσει,** [ὅταν **ἀναστῶσιν,**] τίνας αὐτῶν ἔσται γυνή;
 οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.
 24 **ἔφη αὐτοῖς** ὁ ἰησοῦς,
 οὐ διὰ τοῦτο **πλανᾶσθε** μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν **τοῦ θεοῦ.**
 25 ὅταν γὰρ **ἐκ νεκρῶν ὀναστῶσιν,**
 οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμιζόνται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
 26 περὶ δὲ **τῶν νεκρῶν** ὅτι **ἐγείρονται**
 οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ· μωϋσέως ἐπὶ τοῦ βάρου
 πῶς εἶπεν αὐτῷ **ὁ θεός** λέγων,
 ἐγὼ **ὁ θεός** ἄβραάμ καὶ [ὁ] **θεός** ἰσαάκ καὶ [ὁ] **θεός** ἰακώβ;
 27 **οὐκ ἔστιν θεός νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων·** πολὺ πλανᾶσθε.

6 ἀνάστ-/ἐγείρ-
7 ἀποθνήσκω/νεκροί

[6 θεός]

B'

28 καὶ **προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων** ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων,
 ἰδὼν ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπιρώτησεν αὐτόν,
 ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων;
 29 ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς ὅτι πρώτη ἐστίν,
 ἄκουε, ἰσραὴλ, κύριος **ὁ θεός** ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν,
 30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον **τὸν θεόν** σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου
 καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου.
 31 δευτέρα αὕτη, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
 μεῖζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν.
 32 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς καλῶς, διδάσκαλε,
 ἐπ' ἀληθείας εἶπες ὅτι εἷς ἐστίν· καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ·
 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
 καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος
 καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν
 περισσώτερόν ἐστιν πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν.
 34 καὶ ὁ ἰησοῦς ἰδὼν [αὐτόν] ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη **εἶπεν αὐτῷ,**
 οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας **τοῦ θεοῦ.**
 καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

[3 θεός]

A'

35 **καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ,**
 πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ χριστὸς **υἱός** δαυὶδ ἐστίν;
 36 αὐτὸς δαυὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ,
 εἶπεν **κύριος** τῷ **κυρίῳ** μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου
 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου.
 37 αὐτὸς δαυὶδ λέγει αὐτόν **κύριον,** καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστίν **υἱός;**
 καὶ [ὁ] πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.
 38 καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν,
 βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν
 καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς
 39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·
 40 οἱ κατεσθίνοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι,
 οὗτοι λήμψονται περισσώτερον κρίμα.
 41 καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου
 ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·
 καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά·
 42 καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης.
 43 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς,
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
 ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ πλείον πάντων ἔβαλεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·
 44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον,
 αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

[2 κύριος]

[2 υἱός]

Section XVII - grec

[Mc 13,1-37]

A 1 και έκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει αὐτῷ εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.
2 καὶ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, **βλέπεις** ταῦτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῆ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ μὴ καταλυθῆ.
3 καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν πέτρος καὶ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης καὶ ἀνδρέας,
4 εἰπὸν ἡμῖν **πότε ταῦτα ἔσται**, καὶ **τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλη ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα**.

B 5 ὁ δὲ ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς, **βλέπεις** μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ· 6 πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.
7 **ὅταν** δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ **γενέσθαι**, **ἀλλ' οὐπὼ τὸ τέλος**.
8 ἐρρήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί· ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα.
9 **βλέπετε** δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
10 καὶ εἰ πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.
11 καὶ **ὅταν** ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῆ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τοῦτο λαλεῖτε, οὐ γὰρ ἔστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.
12 καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελφὸν **εἰς θάνατον** καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ **θανατώσουσιν** αὐτούς·
13 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται.

[2 ὅταν]

C 14 **ὅταν** δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, [1 ὅταν]
15 ὁ [δὲ] ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω μηδὲ εἰσελθάτω ἄραι τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ,
16 καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
17 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
18 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ **γένηται** χειμῶνος·
19 **ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκείναι θλίψεις οἷα οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἕως τοῦ νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται**· ἦν ἔκτισεν ὁ θεὸς
20 καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ. ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας.
21 καὶ τότε ἐὰν τις ὑμῖν εἴπῃ, ἴδε ὧδε ὁ χριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε·
22 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺς ἐκλεκτούς.
23 ὑμεῖς δὲ **βλέπετε**· προεῖρηκα ὑμῖν πάντα.

B' 24 ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις **μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην** ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,
25 καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.
26 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης.
27 καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς [αὐτοῦ] ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.
28 ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· **ὅταν** ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἀπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν.
29 οὕτως καὶ ὑμεῖς, **ὅταν** ἴδητε ταῦτα **γινόμενα**, γινώσκετε ὅτι **ἐγγὺς ἐστὶν** ἐπὶ θύραις.
30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα πάντα **γένηται**.
31 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται.

[2 ὅταν]

A' 32 περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
33 **βλέπετε** ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε γὰρ **πότε** ὁ καιρὸς ἐστίν.
34 ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείλῃ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δούσ τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἐκάστω τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.
35 γρηγορεῖτε οὖν, οὐκ οἴδατε γὰρ **πότε** ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὄψῃ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωί,
36 μὴ ἐλθῶν ἐξαίφνης εὖρη ὑμᾶς καθεύδοντας.
37 ὁ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

Section XVIII - grec

[Mc 14,1-42]

A 1 ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας.
 καὶ ἐξήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς
 πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν·
 2 ἔλεγον γάρ, μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.
 3 καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ σίμωνος τοῦ λεπροῦ
 κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ
 ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς·
 συντρίψασα τὴν ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς.
 4 ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς,
 εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν;
 5 ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πρᾶθῆναι ἐπάνω διηναρίων τριακοσίων
 καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.
 6 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν, ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε;
 καλὸν ἔργον ἤργασατο ἐν ἐμοί.
 7 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν,
 καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοῖς εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
 8 ὁ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι τὸ σῶμά μου εἰς τὸν ἐνταφιασμόν.
 9 ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον,
 καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
 10 καὶ ἰούδας ἰσκαριώθ ὁ εἷς τῶν δώδεκα ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς
 ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς.
 11 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι.
 καὶ ἐξίτηται πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.

[ἰούδας]

[2 παραδίδομι]

B 12 καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθνον,
 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
 ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;
 13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς,
 ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν,
 καὶ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων·
 ἀκολουθήσατε αὐτῷ,
 14 καὶ ὅπου ἂν εἰσέλθῃ εἰπατε τῷ οἰκοδεσπότη ὅτι
 ὁ διδάσκαλος λέγει,
 ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου
 ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;
 15 καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγειον μέγα ἐστρωμένον ἑτοιμον·
 καὶ ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν.
 16 καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν
 καὶ εὑρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

[4 οἱ μαθηταὶ]

C 17 καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.
 18 καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ ἰησοῦς εἶπεν,
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
 εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ.
 19 ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς κατὰ εἷς, μήτι ἐγώ;
 20 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, εἷς τῶν δώδεκα,
 ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρίβλιον.
 21 ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ,
 οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖνον δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται·
 καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
 22 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογήσας
 ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν,
 λάβετε, τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου.
 23 καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς,
 καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.
 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
 τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν·
 25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
 οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου
 ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πῖνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
 26 καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

[3 ἐσθίω]

[3 πίνω]

B' 27 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε,
 ὅτι γέγραπται, πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται·
 28 ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναι με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν.
 29 ὁ δὲ πέτρος ἔφη αὐτῷ,
 εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ.
 30 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς,
 ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτη τῇ νυκτὶ
 πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ.
 31 ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει,
 ἂν δέῃ με συναποθανεῖν σοι, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι.
 ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

[3 πάντες + ὁ πέτρος]

A' 32 καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα γεθσημανί,
 καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι.
 33 καὶ παραλαμβάνει τὸν πέτρον καὶ [τὸν] ἰάκωβον καὶ [τὸν] ἰωάννην μετ' αὐτοῦ,
 καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν,
 34 καὶ λέγει αὐτοῖς, περιλυπὸς ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου·
 μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε.
 35 καὶ προελθὼν μικρὸν ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς,
 καὶ προσήχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα,
 36 καὶ ἔλεγεν,
 αββα ὁ πατήρ, πάντα δυνατὰ σοι·
 παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ·
 ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σὺ.
 37 καὶ ἔρχεται καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας,
 καὶ λέγει τῷ πέτρῳ, σίμων, καθεύδεις;
 οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι.
 38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε,
 ἵνα μὴ ἔλθῃτε εἰς πειρασμόν·
 τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
 39 καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσήξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν.
 40 καὶ πάλιν ἐλθὼν εὑρεν αὐτοὺς καθεύδοντας,
 ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι,
 καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἐλοκριθῶσιν αὐτῶν.
 41 καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς,
 καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε; ἀπέχει
 ἦλθεν ἡ ὥρα,
 ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν.
 42 ἐγείρεσθε ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδίδούς με ἤγγικεν.

[2 ὁ πέτρος]

[2 παραδίδομι]

Section XIX - grec

[Mc 14,43-72]

A

43 και εὐθύς ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται **ιούδας εἰς τῶν δώδεκα**
 και μετ' αὐτοῦ ὄγλος μετὰ μαχαιρῶν και ξύλων
 παρὰ τῶν ἀρχιερέων και τῶν γραμματέων και **τῶν πρεσβυτέρων**.
 44 δεδώκει δὲ **ὁ παραδιδούς** αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέγων,
 ὄν ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν·
κρατήσατε αὐτὸν και ἀπάγετε ἀσφαλῶς.
 45 και ἐλθὼν εὐθύς προσελθὼν αὐτῷ λέγει,
 ῥαββί, και κατεφίλησεν αὐτόν.
 46 οἱ δὲ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῷ και **ἐκράτησαν** αὐτόν.
 47 εἰς δὲ [τις] τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν
 ἔπαισεν **τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως** και ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον.
 48 και ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
 ὡς ἐπὶ ληστήν
 ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν και ξύλων συλλαβεῖν με.
 49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων
 και οὐκ **ἐκρατήσατέ** με·
 ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.
 50 και ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες.
 51 και νεανίσκος τις συνηκολούθει αὐτῷ
 περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ,
 και **κρατοῦσιν** αὐτόν·
 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν.

[2 ιούδας]

[4 ἐκράτησαν αὐτόν]

[ὁ δοῦλος τοῦ ἀρχιερέως]

B

53 και ἀπήγαγον τὸν ἰησοῦν πρὸς **τὸν ἀρχιερέα**,
 και συνέρχονται **πάντες οἱ ἀρχιερεῖς**
 και οἱ πρεσβύτεροι και οἱ γραμματεῖς.
 54 και ὁ πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ
 ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν **τοῦ ἀρχιερέως**,
 και ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν
 και θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.
 55 **οἱ δὲ ἀρχιερεῖς** και ὅλον τὸ συνέδριον
 ἐζήτουν κατὰ τοῦ ἰησοῦ **μαρτυρίαν**
εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν,
 και οὐχ ἤρισκον·
 56 πολλοὶ γὰρ **ἔψευδομαρτύρουν** κατ' αὐτοῦ,
 και ἴσαι **αἱ μαρτυρίαι** οὐκ ἴσαν.
 57 και τινες ἀναστάντες
ἔψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες ὅτι
 58 ἡμεῖς **ἠκούσαμεν** αὐτοῦ λέγοντος ὅτι
 ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον
 και διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω·
 59 και οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν **ἡ μαρτυρία** αὐτῶν.

C

60 και ἀναστὰς **ὁ ἀρχιερεὺς** εἰς μέσον
 ἐπηρώτησεν **τὸν ἰησοῦν** λέγων,
 οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὐτοί σου **καταμαρτυροῦσιν**;
 61 ὁ δὲ ἐσιώπα και οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν.
 πάλιν **ὁ ἀρχιερεὺς** ἐπηρώτα αὐτόν και λέγει αὐτῷ,
σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;
 62 **ὁ δὲ ἰησοῦς** εἶπεν,
ἐγὼ εἰμι,
 και ὤψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ἐκ θεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως
 και ἐρχόμενον **μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ**.

B'

63 **ὁ δὲ ἀρχιερεὺς** διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει,
 τί ἐτι γρίαν ἔχομεν **μαρτύρων**;
 64 **ἠκούσατε** τῆς βλασφημίας·
 τί ὑμῖν φαίνεται;
οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν **ἔνογον εἶναι θανάτου**.
 65 και ἤρξαντο τινες ἐμπτύειν αὐτῷ
 και περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον
 και κολαφίζειν αὐτόν
 και λέγειν αὐτῷ προφήτευσον,
 και οἱ ὑπῆρται ραπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.

A'

66 και ὄντος **τοῦ πέτρου** κάτω ἐν τῇ αὐλῇ
 ἔρχεται **μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως**,
 67 και ἰδοῦσα **τὸν πέτρον** θερμαινόμενον
 ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει,
 και σὺ μετὰ τοῦ ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ ἰησοῦ.
 68 ὁ δὲ **ἠρνήσατο** λέγων,
 οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις.
 και ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον
 [και ἀλέκτωρ ἐφώνησεν].
 69 και ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτόν
 ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς παρεστῶσιν ὅτι
 οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν.
 70 ὁ δὲ πάλιν **ἠρνεῖτο**.
 και μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον **τῷ πέτρῳ**,
 ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ, και γὰρ γαλιλαῖος εἶ.
 71 ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν και ὀμνύειν ὅτι
 οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.
 72 και εὐθύς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
 και ἀνεμνήσθη ὁ πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὅτι
 πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δις τρίς με **ἀπαρνήσει**
 και ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

[μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως]

[3 πέτρος]

[3 ὁ δὲ ἠρνήσατο]

Section XX - grec

[Mc 15,1-39]

A 15,1 και εὐθὺς πρῶτὶ συμβούλιον ποιήσαντες **οἱ ἀρχιερεῖς** μετὰ τῶν πρεσβυτέρων και γραμματέων και ὄλον τὸ συνέδριον δήσαντες τὸν ἰησοῦν ἀπήνεγκαν και **παρέδωκαν** πιλάτῳ.
2 και ἐπρώτησεν αὐτὸν ὁ πιλάτος, σὺ εἶ **ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων**; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει, σὺ λέγεις. ὥστε θαυμάζειν τὸν πιλάτον.

[1 παρέδωκαν]

[1 ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων]

B 6 κατὰ δὲ ἑορτὴν **ἀπέλευεν** αὐτοῖς ἓνα δέσμιον ὄν παρητούντο.
7 ἦν δὲ ὁ λεγόμενος βααραβῆς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν.
8 και ἀναβάς ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἐποίει αὐτοῖς.
9 ὁ δὲ πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων, θέλετε **ἀπολύσω** ὑμῖν **τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων**;
10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον **παρεδεδώκεισαν** αὐτὸν **οἱ ἀρχιερεῖς**.
11 **οἱ δὲ ἀρχιερεῖς** ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν βααραβῆν **ἀπολύσῃ** αὐτοῖς.
12 ὁ δὲ πιλάτος πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς, τί οὖν [θέλετε] ποιήσω [ὄν λέγετε] **τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων**;
13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν, **σταύρωσον** αὐτόν.
14 ὁ δὲ πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν, **σταύρωσον** αὐτόν.
15 ὁ δὲ πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι **ἀπέλευσεν** αὐτοῖς τὸν βααραβῆν, και παρέδωκεν τὸν ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα **σταυρωθῇ**.

[2 ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων]

[3 σταυρώω]

C 16 οἱ δὲ στρατιῶται **ἀπήγαγον** αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὃ ἐστὶν πραιτώριον, και συγκαλοῦσιν ὄλην τὴν σπεῖραν.
17 και **ἐνδιδύσκουσιν** αὐτὸν **πορφύραν** και περιθεάσιν αὐτῷ πλεξαντες ἀκάνθινον στέφανον.
18 και ἤρξαντο **ἀσπάζεσθαι** αὐτόν, **χαῖρε, βασιλεῦ τῶν ἰουδαίων**.
19 και ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ και ἐνέπτρον αὐτῷ, και τιθέντες τὰ γόνατα **προσεκύνουν** αὐτῷ.
20 και ὅτε ἐνέπαιζαν αὐτῷ, **ἐξέδυσαν** αὐτὸν **τὴν πορφύραν** και ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, και **ἐξάγουσιν** αὐτόν ἵνα **σταυρώσωσιν** αὐτόν.

[1 ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων]

B' 21 και ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα σίμωνα κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγασοῦ, τὸν πατέρα ἀλεξάνδρου και ρούφου, ἵνα ἄρῃ **τὸν σταυρὸν** αὐτοῦ.
22 και φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν γολγοθᾶν τόπον, ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον κρανίου τόπος.
23 και ἐδίδον αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον, ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν.
24 και **σταυροῦσιν** αὐτόν και διαμερίζοντες τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἄλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ.
25 ἦν δὲ ὥρα τρίτη και **ἐσταύρωσαν** αὐτόν.
26 και ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη, **ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων**.
27 και σὺν αὐτῷ **σταυροῦσιν** δύο ληστὰς, ἐκ δεξιῶν και ἓνα ἐξ ἐναντύμων αὐτοῦ.
28
29 και οἱ παραπρευόμενοι ἐβλάσφημον αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν και λέγοντες, οὐὰ ὁ καταλύω τὸν ναὸν και οἰκοδομῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις,
30 σῶσον σεαυτὸν καταβάς ἀπὸ **τοῦ σταυροῦ**.
31 ὁμοίως και **οἱ ἀρχιερεῖς** πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον, ἄλλους ἔσωσεν, εἰ μὴ ὅν οὐ δύναται σῶσαι.
32 ὁ χριστὸς **ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ**, καταβάτω νῦν ἀπὸ **τοῦ σταυροῦ**, ἵνα ἴδωμεν και πιστεύσωμεν. και οἱ συνε**σταυρωμένοι** σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

[1 ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων / ἰσραὴλ]

[7 σταυρώω/σταυρός]

A' 33 και γενομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὄλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης.
34 και τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, ελωι ελωι λεμα σαβαχθανι; ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον ὁ θεὸς μου, ὁ θεὸς μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με;
35 και τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον, δραμῶν δέ τις [και] γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων, ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται ἡλίας καθελεῖν αὐτόν.
37 ὁ δὲ ἰησοῦς ἀφείξ φωνὴν μεγάλην **ἐξέπνευσεν**.
38 και τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω.
39 ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὸς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως **ἐξέπνευσεν** εἶπεν, ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος **υἱὸς θεοῦ ἦν**.

[2 ἐξέπνευσεν]

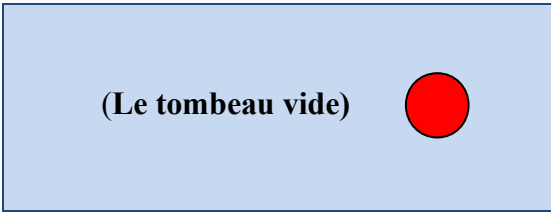
[1 υἱὸς θεοῦ]

Section XXI - grec

[Mc 15,40 – 16,1-8]

AB

40 ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες
ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι,
 ἐν αἷς καὶ **μαρία ἡ μαγδαληνὴ**
καὶ μαρία ἡ ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ ἰωσήτος μήτηρ
 καὶ σαλώμη,
 41 αἱ ὅτε ἦν **ἐν τῇ γαλιλαίᾳ**
 ἠκολούθουν αὐτῶ καὶ διηκόνουν αὐτῶ,
 καὶ ἄλλαι πολλαὶ
 αἱ συναναβᾶσαι αὐτῶ εἰς ἱεροσόλυμα.
 42 καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης,
 ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὃ ἐστὶν **προσάββατον**,
 43 ἐλθὼν **ἰωσήφ [ὁ] ἀπὸ ἀριμαθαίας**
 εὐσχήμων βουλευτῆς,
 ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,
 τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν πιλάτον
 καὶ ἠτήσατο **τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ**.
 44 ὁ δὲ πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη **τέθνηκεν**,
 καὶ προσκαλεσάμενος **τὸν κεντυρίωνα**
 ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι **ἀπέθανεν**.
 45 καὶ γνοὺς ἀπὸ **τοῦ κεντυρίωνος**
 ἐδωρήσατο τὸ πτῶμα τῷ **ἰωσήφ**.
 46 καὶ **ἀγοράσας** σινδόνα
 καθελὼν αὐτὸν **ἐνείλησεν τῇ σινδόνι**
 καὶ **ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ**
 ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας,
 καὶ **προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου**.
 47 ἡ δὲ **μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία** ἡ ἰωσήτος
ἔθεόρουν τοῦ τέθειται.

B'A

16.1 καὶ διαγενομένου **τοῦ σαββάτου**
μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἡ [τοῦ] ἰακώβου
 καὶ σαλώμη
ἠγόρασαν ἀρώματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.
 2 καὶ **λίαν πρῶτὴ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων**
ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.
 3 καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς,
 τίς **ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον**
ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;
 4 καὶ ἀναβλέψασαι
 θεωροῦσιν ὅτι **ἀποκεκύλισται ὁ λίθος**,
 ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.
 5 καὶ εἰσελθοῦσαι **εἰς τὸ μνημεῖον**
 εἶδον **νεανίσκον** καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς
περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν,
 καὶ ἐξεθαμβήθησαν.
 6 ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, μὴ ἐκθαμβεῖσθε·
 ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον·
ἠγέρθη, οὐκ ἐστὶν ὧδε·
ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν.
 7 ἀλλὰ ὑπάγετε
 εἶπατε **τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ πέτρῳ**
 ὅτι προάγει ὑμᾶς **εἰς τὴν γαλιλαίαν**·
 ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.
 8 καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον **ἀπὸ τοῦ μνημείου**,
 εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις·
 καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπαν, ἐφοβοῦντο γάρ.

La finale canonique - grec

[*Mc 15,40 – 16,1-8*]

La finale longue

[*dans la plupart des mss, sauf le Sinaiticus (s), le Vaticanus (B)
l'ancienne version africaine (k) et l'ancienne version syriaque (SyrSin)]*

- 9 [[ἀναστὰς δὲ πρῶτῃ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον μαρία τῇ μαγδαληνῇ, παρ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια.
- 10 ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις πενθοῦσι καὶ κλαίουσιν·
- 11 κάκεινοι ἀκούσαντες ὅτι ζῆ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν.
- 12 μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερῶθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ πορευομένοις εἰς ἀγρόν·
- 13 κάκεινοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.
- 14 ὕστερον [δὲ] ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερῶθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν.
- 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.
- 16 ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται.
- 17 σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσιν ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλήσουσιν καιναῖς,
- 18 [καὶ ἐν ταῖς χερσίν] ὄφεις ἄρουσιν, κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάβῃ, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν καὶ καλῶς ἔξουσιν.
- 19 ὁ μὲν οὖν κύριος ἰησοῦς μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ.
- 20 ἐκείνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.]]

La finale courte

[*seule, dans le Codex Babbiensis (itk) ; ajoutée à la finale longue dans
L.ψ.099.274.579]*

- 9 [[πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύσεως ἐξαπέστειλεν δι' αὐτῶν τὸ ἱερόν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας. ἀμήν.]]